

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

2019

MATSHWAO: 100

NAKO: Dihora tse 2½

Pampiri ena e na le maqephe a 5.

DITAELO LE DIKELETSO HO MOHLAHLUWA

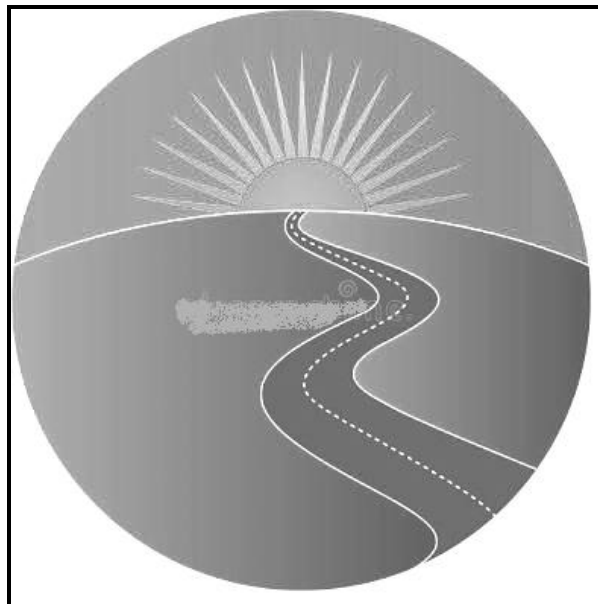
1. Pampiri ena e arotswe DIKAROLO TSE PEDI:
KAROLO YA A: Moqoqo (50)
KAROLO YA B: Ditema tsa Kgokahano (2 x 25) (50)
2. Araba potso E LE NNGWE KAROLONG YA A le dipotso TSE PEDI KAROLONG YA B.
3. Araba dipotso TSOHLE ka puo eo o lekanyetswang ka yona.
4. Qala KAROLO KA NNGWE leqepheng LE LETJHA.
5. Etsa moralo (j.k ho sebedisa mmapa wa monahano/daekramo/tjhate e bontshang tatelano ya mehopolo kapa lenane la dintlha tseo o tlang ho ngola ka tsona), hlwaya le ho lokisa diphoso mosebetsing wa hao. Meralo e lokela ho hlhiswa QALONG ya tema ka nngwe.
6. Meralo yohle e totobatswe ka tshwanelo hore ke meralo. O lemoswa hore o sehe mola ho habahanya meralo, mme o se sehe mola ho habahanya moqoqo kapa tema ya ho qetela e tlang ho tshwauwa.
7. O eletswa ho sebedisa nako ka mokgwa ona:
KAROLO YA A: Metsotso e 80
KAROLO YA B: Metsotso e (2 x 35) 70
8. Nomora dikarabo tsa hao jwalo ka ha dipotso di nomorilwe pampiring ya dipotso.
9. Sehlooho se se ke sa balellwa e le karolo ya palo ya mantswe.
10. Ngola ka mongolo o makgethe, mme o balehang.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho kapa setshwantsho SE LE SENG ebe o ngola moqoqo wa bolelele ba mantswe a 400 ho isa ho a 450 (dikahare feela). Se lebale ho etsa moralo, o boele o lekole tema ya hao botjha ho hlaola diphoso.

- 1.1 Hoja ka tseba! [50]
- 1.2 Polokeho ya setjhaba ke boikarebelo ba sepolesa ebile hape ke boikarabelo ba setjhaba ka bosona. Qoqa ka taba ena o tadimme mahlakore ana a mabedi. [50]
- 1.3 Mathata a ka tliswang ke ho nyoloha ha peterole. [50]
- 1.4 Tseo e leng kgohedi ya bahahlaudi naheng ya rona. [50]
- 1.5 Seabo sa dipolotiki ho matlafaleng le ho putlameng ha boleng ba ranta. [50]
- 1.6 Na ho tseba Senyesemane ho feta puo ya hao ya letswele ke sesupo sa tswelopele? [50]
- 1.7 Ditshwantsho tse latelang di ka qholotsa maikutlo a itseng ka hare ho wena. Ebang o kgetha setshwantsho ngola moqoqo o itshetlehile ka mohopolo o qholotswang ke sona maikutlong a hao o be o iqapele sehlooho. Se lebale ho etsa moralo le mona.

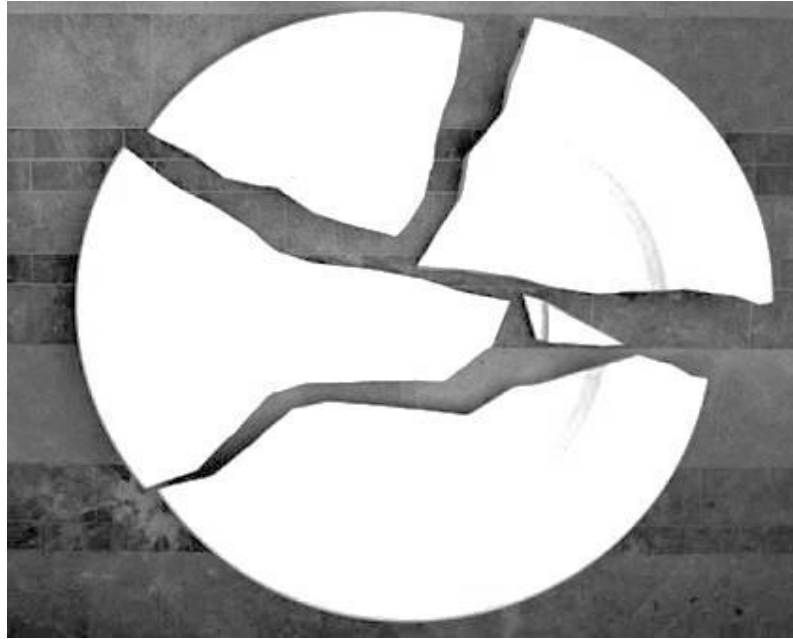
1.7.1

[Setshwantsho se qotsitswe ho Google]

[50]

1.7.2

[Setshwantsho se qotsitse ho Winning Awards Google]

[50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO**POTSO YA 2**

Kgetha mme o ngole ditema TSE PEDI tsa bolelele ba mantswe a 180 ho isa ho a 200 (dikahare feela) temeng ka nngwe. Hopola ho etsa moralo temeng e nngwe le e nngwe, mme o boele o lekole tema ya hao botjha.

2.1 LENGOLO LA SEMMUSO

Masepala wa heno o ipelaetsa ka hore lapeng heno le sebedisa metsi ho feta tekano. Arabela ka ho ngolla masepala lengolo leo ho lona o buellang lelapa leno.

[25]**2.2 ATIKELE E YANG MAKASINENG**

O moahi ya ngongorehileng ka tshenyo e bang teng ha setjhaba se ipelaetsa. Ngola atikele e yang makasineng wa seleshae e kgahlanong le ho tjheswa ha dikolo le mabenkele ke baipelaetsi ba tsekang phano ya ditshebeletso.

[25]**2.3 LENANETSAMAISO LE METSOTSO YA KOPANO**

Ngola lenanetsamaiso le metsotso ya kopano eo le neng le e tshwaretse laeboraring ya motse wa heno moo le neng le tshohla ho nyollwa ha mokotla bakeng sa dithuso tsa maqheku a motse oo wa heno.

[25]**2.4 TSA BOPHELO BA MOFU/OBITJHUARI**

O setho sa ketapele ya batjha. Ngola obitjhuari ya moetapele ya tsebisahalang motseng wa heno ya seng a le siile.

[25]**2.5 PUO**

O moetapele wa batjha ba dipolotiki motseng wa heno. Ngola puo eo ka yona o lebohang radipolotiki wa motse wa heno ha a ile a kgothaletsa batjha ho vouta dikgethong tsa naha tse neng di tshwerwe.

[25]**2.6 INTHAVIU E NGOLWANG**

O kgethilwe ho inthaviwa ngwana ya hlokang lehae, ya dulang mebileng. Ngola inthaviu eo.

[25]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B:****50****MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:****100**